

ГОДИНА II.

БРОЈ 20.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ

ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АУТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.
СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник: СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредници: СЕРГИЈЕ ШАКРАК-НИНИЋ и САВА ПЕТРОВИЋ.

У НОВОМ САДУ 17. МАЈА 1892.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

ПРЕДЛОГ

дисциплинарне уредбе за све органе народно-црквене управе митрополитске, епархијске и црквено-општинске, као и чиновничко особље тих управа

(Наставак.)

§. 36. Чим приеде писмено изјашњење окривљениково, председник ће у првој седници дисциплинарнога суда предложити пријаву и изјашњење са дотичним доказима, а дисциплинарни ће суд на темељу тога одлучити, да ли се против окривљеника има повести истрага или не. Односни закључак свој приопштиће дисциплинарни суд:

- а.) окривљенику;
- б.) приватном тужитељу (§. 39.);
- в.) оном народно-црквеном управном органу, којем је окривљеник члан или чиновник (часник).

§. 37. Против закључка дисциплинарнога суда, да се истрага поведе, нема места правном леку.

Против закључка општинскога и епархијекога дисциплинарнога суда, којим се дисциплинарна

истрага обуставља, може у року од 15 дана уложити призив на виши дисциплинарни суд:

- а.) приватни тужитељ;
- б.) црквено-општински орган и епархијека власт, којој је окривљеник члан или чиновник (часник).

§. 38. Дисциплинарни суд повериће вођење истраге једном или двојци изасланика из своје средине или по околностима другом којем органу, да учини потребне извиђаје, који ће тога ради преслушати пријавитеља, окривљеника и сведоке, на које су се обе странке у пријави и у изјашњењу позвале, и на које се течајем истраге позову, те ће и сами ићи за тим, да испитају и установе све што се односи на кривицу и на оправдање окривљеника.

§. 39. Пријавитељ се сматра приватним тужитељем онда, кад у својству странке ради повреде властитих права устане тужбом против пријављеника. Иначе се пријавитељ има сматрати сведоком.

§. 40. О истрази води се редован записник, који потписују странке и преслушани сведоци.

§. 41. По довршеној истрази има истражно поверенство (повереник) сачинити попис свих истражних списа и прилога и поднети их председништву дисциплинарног суда, који их предаје известиоцу, кога одреди председништво из средине судаца.

Код епархијског дисциплинарног суда има се пре решења дисциплинарног предмета некаки мњење консисторијалног фишкала, а код највиших народно-црквених автономних власти и мњење фишкала саборског одбора.

§. 42. Оптуженом има се дозволити да може, уз потребите опрезе угледати у истражне списе и узети и препис од истих.

§. 43. Дисциплинарни ће суд, ако нађе, да мериторном решењу ствари не стоје на путу никакви важнији недостатци истраге, донети решидбу или да је оптужени некрив, или да је крив, те ће му у овом потоњем случају досудити казну, која је прописана овом уредбом и осудити га, да плати трошкове дисциплинарног поступка под теретом оврхе.

§. 44. Дисциплинарни суд властан је судити и наредне казне, наведене у §. 20 ове уредбе.

§. 45. Решења дисциплинарног суда приопштава се заједно с разлозима писмено :

а.) окривљенику ;

б.) приватном тужитељу ;

в.) оном народно-црквеном управном органу, коме је окривљеник члан или чиновник (часник).

§. 46. Против решидбе општинекога и епархијскога дисциплинарног суда може се поднети призив на виши дисциплинарни суд у року од 15 дана након достављене осуде.

Право призива имаде :

а.) окривљеник ;

б.) приватни тужитељ ;

в.) црквено-општински орган и епархијална власт, којима је окривљеник члан или чиновник.

Против решидба митрополитскога дисциплинарног суда нема места правном леку.

§. 47. Виши дисциплинарни суд укинуће усјед призива решидбу нижега дисциплинарног суда :

а.) ако овај у ствари није био надлежан ;

б.) ако није био како ваља састављен ;

в.) ако је истрага тако остала непотпуна, да је темељито суђење немогуће.

У првом случају упутиће виши дисциплинарни суд ствар на надлежни суд, а у потоња два случаја повратиће ствар истом дисциплинарном суду на законити поступак односно на допуну расправе и изновично решење дисциплинарног предмета.

(Наставиће се.)

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

БРАЋИ СВЕШТЕНИЦИМА.

Већ и програм овога листа не дозвољава нам, да се упуштамо у распру са дневном журналистиком. Не дозвољава нам то ни достојанство наше, положај и укусу наш, — према журналистици, којој је барометар писања пао дубоко испод нуле сваког објективитета и разбора, солидности и резона, хонетности и сваког морала, да не спомињемо још и политички такт и пијетет ро-дољубља.

За то је и овим редовима далеко на-

мера и цел упуштати се или заподевати распру са журналистиком „погрдног лексикона,“ ма се тај лексикон преписивао и на рачун неке токоршње, а у истини комичне одбране наше народно-црквене автономije, против умишљених и уображених нападаја на њу.

Тим мање може бити нашем писању цел таква распра, јер смо ми потпуно на чисто са тенденцијом и мотивима, спекулацијом и малицијом, а можда и перфидијом извесних елемената и индивидуа, каквих

има доста и код других народа, али, по несрећи, у нас релативно и сувише.

Улазити с њима у распру, значило би изједначити се, донекле, с њима; много изгубити, а ништа не учинити.

А кад ипак узимамо перо у руке, да испишемо ове редове, чинимо то ради браће свештеника, изазвани једним актом неколицине, којег ми не можемо одобрити.

Браћа свештеници, сакупљени 16. априла о. г. у Крушедолу, учинише познату „Изјаву.“ Та је „изјава“ по нашем мишљењу нецелисходна, с обзиром на њену цел, и ако се иначе не може ни чим осудити, а у мотивима својим и похвалити.

Ми је не одобравамо само за то, јер је непотребна у цели својој, ако се ова намењује највишој личности наше црквене поглавице.

Осуђивати „изјавама“ познато безобзирно пискарање, руетлијско дивљаштво и баналну разуздану смушеност опскурних индивидуа, значило би и сувише одавати незаслужене пажње нечему, што можда појединца у публици покварена укуса и заведених осећаја подржава у његовом жалосном, недостојном и десператном положају, али чему се свет умни и морални само и једино индигнацијом односити може и мора.

Такве „изјаве“ могле би се правдати у неким случајевима према странци, у којој и према којој се са разлогом и резоном расправљати може, у којој реч диктира морал а води интелигенција.

А из свију симптома, које ми уочисмо,

даје се закључити, да у дотичној странци ни интелигентнији елеменат нема солидарности, ни свезе ма које, са азијатским писањем објекта „изјаве“, које наличи једино хијенском урлику разјарене, из кавеза утекле дивљачи. Докле такав урлик траје, познато је.

За то би ми саветовали браћи свештеницима, једном за увек, да са индигнацијом сажајева, а не „изјавама“ осуђује поступке обесних и раскаланих индивидуа, а да своју хришћанску и хуману дужност према њима изврше у топлим молитвама милостивом Богу: да њих исцели, а наш мили и јадни народ спасе од журналистичких бандита и паразита.

Нашој пак љубљеној, родољубивој и пуној старања за славу наше цркве и напредак народа, поглавици црквеној, Његовој Светости Патријарху Георгију, доказаће свештенство своју оданост и љубав несумњиво и најбоље истрајним и успешним вршењем своје дужности у цркви и ван цркве, које вршење он једино, у бризи за цркву и народ, од свога свештенства и тражи и очекује.

Миран и савестан рад је вечита трага и помена. Њега будућност народна треба; њега ће само и да благосиља.

Радимо, радимо, и опет радимо! То је наше, а оно друго оставимо ономе, — чије је.

А у своје време знаћемо бити „сви као један“ на барикади истинитих, несумњивих и стварних интереса наше цркве и народа, нашег угледа и достојанства.

Тако ми мислимо. =

ЗАШТО НАШ НАРОД СЛАБО ИДЕ У ЦРКВУ?

Паси агнцы моѡ . . . . Паси овцы моѡ!

Св. Јеванђ. Јов. XXI. 16.

Внимайте үко севѣк и всемѡ стадѡ, вѣ немже васѣ Дѡхѣ Свѡтый постави епископи, пасти церковь Господа и Бога, юже стажа кровлю своєю.

Дела, XX. 28.

Далеко сам од тога, да наше стање, ма на ком пољу јавнога нам живота, цртам црњим, него што заиста јесте; песимистичка су претеривања згодна само за разједање

ране. У нашем народу — нека је слава и хвала Богу — још живи жарка љубав према „лепој вери наших прадедова;“ још Србин при почетку сваког повећег рада помиње име Божје и призива га у помоћ;

Још се он на глас звона и на дому и у пољу окреће истоку, и крети се побожно, из дубине душе; још има у њему запоса за „крстом часним“ и за свачим, што је црквено — али је крај свега тога свакако и онај највећи оптимиста морао приметити са болом у души, да наш народ слабо иде у цркву.¹⁾ Са танане куле одјекује звук звона, и чисто моли верне, да похитају светому храму на молитву Господњу; али им се данас слабо ко одзива, огромна се већина нашега света — да се коректно изразим — одбила од цркве, и црква остаје — празна!²⁾

Празна црква! Заиста тужан призор! Уђи у кућу, у којој потмуло „одјекује празнина“, па ће ти бити на мах нешто тешко око срца; а како те тек мора болети, када уђеш у празну цркву, у празан дом Господњи!

Али зашто остају наше цркве празне? — Да то потанко испитам, па да, према силама својим, што јасније изнесем пред очи заинтересованим факторима — ставио сам себи за задаћу у овој студији. Налазим тек за нужно већ у напред приметити, да ме у овом расправљању не ће, нити може руководити каква мржња или злуродост. Ја ћу све, што год будем рекао, рећи у лепој намери, да укажем на оно, што нас тишти, па да прегнемо за времена лечити зло, како би нам што јасније и топлије сијнуло оно јарко сунце, што се од неко доба кренуло и на нашем, за сада још доста мутном обзорју. Јер ћемо тој немилој појави свакако тек онда моћи стати на пут, када будемо добро уочили и упознали све њене узроке, па прегли да згодним путем и начином или са свим уклонимо, или бар умалимо њихов утедај. Шта би ти вредио штит од кише, када га не би држао према ветру? Шта би вредило твоје прегалаштво, када не би преглао у згодноме правцу?

¹⁾ На уму ми је разлика између појма „црква“ и „храм“. Но када се већ обично употребљава прва реч за изражавање и тога другог појма, то ћу је и ја тако узимати.

²⁾ Ја не велим уједно, да у нас већ нема више ошћина, у којима се св. храм често, нарочито о зимским јутрењима, не напуни света; али је та слика и прилика оног служења пред престољем Творчевим врло ретка, она је тек спорадичан изузетак — а ја имам пред очима правило.

Па који су дакле узроци тој појави, том злу?

„Вера долази од проповедања“, вели св. Ап. Павле, похвала васељенска. — „Црква је попина“, каже наш народ.

Па хајде дакле да видимо пре свега, је-ли и у колико је наше свештенство криво нашем слабом похађању цркве.

Овде се морамо у првом реду запитати:

Како наш свештеник врши заповест Спаситељеву: *Навчитѣ всѣ ѣзыки . . . учаще ихъ бласти всѣ, елика заповѣдахъ вамъ* (Мат. XXVIII, 19—20);

Па заповест св. Ап. Павла, изражену у другој посланици к Тимотеју (IV. 2): *Проповѣдаѣ слово, настой благовременнѣ и безвременнѣ обличи, запрети, умоли со всѣмихъ долготерпѣливѣмъ и ученѣмъ;*

Обазире-ли се он на 58. правило св. Апостола, које вели: „Епископ или презвитер, који занемарује клир, или народ, и не поучава их благочастију, нека се одлучи; ако пак устраје у немару и безбрижности, нека се свргне;“

Како он испуњава упућивање 19. канона трулскога сабора, које гласи: „Треба да предстојници црква сваки дан, а особито у дане Господње, поучавају сав клир и парод речима благочешћа, изабирајући из божанственога Писма мисли и расуђивања о истини, и не прелазећи већ установљених граница или предања богоносних Отаца . . . Јер када народ науком речених Отаца позна, шта је добро и к чему треба тежити и шта није корисно и чега се треба клонити, он тада управља свој живот на боље, нити пада у невољу незнања, него, пазећи на ту науку, располаже собом тако, да му се не догоди какво зло, и из страха од казни, што му прете, спрема своје спасење;“

Како се даље држи према 9. канону цариградскога сабора у храму св. Апостола (иначе: прво-другог): „ . . . треба да свештеник Божји упућује онога, који се не влада као што треба, поукама и опоменама. . . “;

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

И како најзад поучава школску децу, па веренике при венчању, кумове при крштењу, и тому слично?

Одговор је на тај читав низ питања врло кратак, али и врло теретан: Наш свештеник слабо проповеда, још слабије врши своје дужности као катихета, а поучавања при крштењима и венчањима готово никако и нема!¹⁾ Оно истина, задатак је мало повећи; али ми немамо никаква права, да га смањујемо, ако му нисмо дорасли. Живот црквин лежи у живој речи Божјој, и тај ће живот свакако бити здравији, снажнији, што смо цркву чешће поучавали том речју Божјом, што смо ју вољније приводили кроз она уска врата, што воде у живот. Или зар нам за ово није доста снажан онај негативни доказ, што нам га пружа Назаренство, та опака губа на телу нам црквеном, што нас тако љуто десеткује?

Амо спада и онај немили, чудновати факт, да многи појединац не иде у цркву с тога, што нема стајаћега руха. Ви ћете често позвати уз пут ког домаћина у цркву, а он ће вам невесело одговорити: „Ишао бих с драге воље, али не могу у овом кожуху“. И он чека да куши згодно рухо, па у том — дакако, често подугом чекању и огугла да не иде у цркву.

Још сам приметно у нашем народу и то, да жена, чим се осети „у другом стању“, а она прекине ићи у цркву, сматрајући „таково што“ као за неки грех. Ово ће нам бити појмљивије, када се сетимо, да наш народ вели и за своју рођену децу, да су му „по гријеху“. — Узмимо сада једну таку жену. Она не иде у цркву, док се не породи, дакле пуних девет месеца, а после не иде због дојења, еле и ту — у најмању руку — такођер девет месеца. Осамнаест дакле месеца не иде наша жена у цркву с тога, што ју Бог усрећио дететом! Хоће ли се она пак бар после тога опет навикнути да иде у цркву — то је питање.

Зар свему том не лежи узрок у недостатку јаснијег појма о вољи Божјој, о

учењу цркве православне? А ко је крив том? Зар није свештеник? Па још када је исти свештеник — што се, на жалост, доста често дешава — са многим и многим својом овцом у завади, и то у тако огорченој завади, да можемо чути и речи: „Док је он наш поп, мене не виде црква“! . . . . „Мрзим на Николу, па мрзим и на св. Николу“! . . . .

Но са целим досадашњим расматрањем још не смерах сву кривицу нашег слабог полагања у цркву свалити ли и искључиво на свештенство. Без сваке је сумње, да много, врло много кривице, да врло јаких узрока тој немилој појави лежи и у самим вернима. На многе, врло многе наше опшине дала би се применити прича Спаситељева о разном земљишту, на које је падало семе сејачево, и то нарочито они делови приче, у којима се износи судба семена, када падне на трновито или чак и на каменито земљиште. Многи и многи наши узорити, ваљани, ревни, одушевљени свештеници и при самом крају свога живота морају да уздахну са болом у души: *Наставниче, без ноџь всю трѣждшеса, ниче соже ѣахомъ!* (Лука, V. 5.)

У наше се доба развили и осилили неки чудни правци, који и ако у главном још из потаје и са језујитским превртањем очију, али ипак и сувише моћно војују не само против нашега свештенства, него и против самога духа црквеног, против саме узвишености и божаствениости нашега православља. Уселио се ето у многог сина српског неки непобожан, да неречем противхришћански дух, који не само да га одвраћа од цркве, него га, рек' би, некако неодољиво гони, да покушава подрезати крила полету нам верском. Или зар нам то не посведочава потпуно конкретно и са свим јасно она многа немила слика грдних и не ретко у суштини неоправданих насртаја на по гдекојег нашег свештеника? Или зар нам то не посведочава, такођер потпуно конкретно и са свим јасно, и не само оно неразмисљено нападање једног дела наше штампе, наших новина, како на само свештенство, исто тако и на највише достојанственике његове, него и оно лакопско, оно кинично, нехришћанско, чисто

¹⁾ Ни на овом месту не смем пропустити, а да не споменем: свако поштовање врлим — изузетцима!

WWW.UNILIB.RS
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

наксно титрање и са самим понеким појмовима и исповедањима вере нам православне? . . . .

Још носе те наше новине на души својој по народ српски и са другог гледишта такођер тежак, претежак грех. Реклама им је „политика и просвета“, а садржина им је, као што већ навестих, прскање блатом и друге неестетичне ствари. Ако хоћеш да научиш поштено грдити — читај само њих; ако хоћеш да присвојиш себи вешто извртање ствари — читај само њих; ако хоћеш да убијеш и оно мало свога природнога укуса — читај само њих. Још као да те понеке новине сматрају за своју понајглавнију сврху, да распаљују страсти — а према свему томе пада правственост!

И ето, и тим се путем поквари и најпоштеније срце, и убије се и најсветлији дух, и растроји се и поснажнији живот. А ко сме тврдити, да све то нема великога, претежнога утецаја на нашу тужну „нецрквеност“? —

Но да се обазремо и на остале узроке тој појави.

Ено вам ту спада, на велику нашу несрећу, и само наше учитељство.

Глете само, н. пр., по гдекојег — на жалост, нарочито млађег учитеља, како се љуто поуздао у своју „ученост“, у своје „свестрано знање“, на му је свештеник мањи „раденик народни“ од њега, а у цркву иде . . . тек онако, како иде. Уз то се он још често са тим својим „становиштем“ и размеће пред народом, као да би већ тиме да му открије све оне „мисли“, што му се роје по глави!

Па када заиста имаде таквих учитеља, ко би ту онда могао и посумњати, да тиме паства мора изгубити од своје првобитне привржености к цркви, да мора према њојзи охладнети? „Та наш је учитељ паметна глава . . . зна он!“ — А каква тек појма могу о цркви добити оне безазлене малеше, које приметите, како њихов учитељ нехатно говори о вери, и како немарно стоји за певницом? . . . .

Но узмимо, да је Бог удостојио коју опћину и са ваљаним свештеником, и учитељем, на крај свега тога ни ту неће црква

да се пуни? — Ту је онда свакако крива друга нека невоља. Чим је ђаче „свршило школу“, одмах му даду његови каква одређена посла око економије: он чува стоку или виноград, води коње у пацу и т. д. и т. д., а девојче опет одмах гледа свога посла уз матер. То је дакле оно доба, када старији уводе млађешину у практичан живот, у материјалне прилике, а међу тим запостављају њихове, не само духовне, него и душевне потребе, тако рећи у најстрожијем смислу речи. Или где ти је у цркви — ма и само о св. литургији — та момчадија, где-ли су ти те силне девојке, што их после подне онако многобројне видиш у колу и око кола?

Уз ово ћу још нешто да споменем. Могао би видети, шта-ли бива у верском погледу са оном нашом децом, која долазе у средње заводе, да из њих после оду на више науке, те да најзад заузму у нашем народу најугледнија места? — Ту имам пред очима своје другове, па и себе. Ми сви бесмо из добрих, већином свештеничких кућа, те бесмо — бар за прве две-три године — махом врло побожни. Но шта то би с нама у један мах? Један по један почесмо се тужити, да нас више молитве пре спавања слабо могу да потеше, шта више, да их често и заборављамо, да заборављамо оно, без чега пређе не могосмо заспати! Шта беше тому узрок? — Ништава религиозна настава и понеки сумњив израз професора природних наука, нарочито геологије. Па је-ли чудо, да многи наш „зрели младић“ тако радо удара на основно нам богословље, догматику и симболику нашу? Је-ли какво чудо, да он о верским потребама често, врло често неће ни да чује? Је-ли чудо, да га и за време св. литургије пре виђамо у загушљиву зраку пивара и кафана, нежели у св. храму? — Није, заиста није чудо!

То су, ето, по моме бар искуству и појимању ствари, главни узроци, са којих наша звона узалуд одјекују, са којих наш свештеник служи „пред празном црквом.“

Има још и слабијих узрока; но који ипак чине своје.

Тако је узрок том слабом нашем похађању цркве и — носење „таса“ при

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

св. литургији. У ово не ће веровати само онај, који није одрастао у селу. Али ко зна, да наш сељак п. пр. при набављању чега из дућана прође због једног циглога новчића крај две и три продаваонице па иде чак у ону на другом крају села; ко зна, велим, како наш ратар тешко издаје ону мучно, врло мучно стечену „крајцару“: тај се томе мом искуству заиста не ће чудити. Многи би радо отишао у цркву, али га боли да поклони она два или три новчића у „тас.“ Ја сам слушао, како су и имућнији ратари говорили: „Само да није оне три крајцаре!“ Па још када му ради та три новчића ваља разменити читаву једну форинту! „Док си је разменио — већ је отишла цела!“ — вели он. А ка-

ко-ли ће тек у цркву онај, који нема за шта ни соли да купи — „а не подноси му, да други да, а крај њега да прође тужан празан!“

Још знам за нешто, тому слично. У Барањи је обичај, да „ко може и ко хоће“ купи при улажењу у цркву код татора по једну малену жуту свећу, и даде је, а у спомен својим умрлима, запалити пред св. олтарем. „Црква од тога има користи.“ — Лепо и красно; још је лепше и племенитије оно: „ко хоће и ко може“ — али је и то ушло код народа, исто као и код „таса“, као нека, да тако речем, морална обвеза, те мал' те не сваки гледа да пре свега дође до новца за ту свећу и за „тас“, па тек онда иде у цркву.

(Наставиће се.)

РАЗНОУЧТЕННЕ НЕКОТОРЫХЪ МѢСТЪ КЪ СЛОВѢНСКЫХЪ ЕВАНГЕЛИИХЪ.

Бываемое.

У црквенословенском јеванђелију гласи 49. ст. XXII. главе од Луке: видѣвше же, иже бѣху сѧ нилѧ **бываемое**, рѣша сѧ: Гдѣ, аще оударилихъ ножемъ? У маринском јеванђелију гласи то место овако: видѣвше же и иже бѣху о немъ **бываемое** рѣша سموу гдѣ аште оударилихъ ножемъ? У остромирову: видѣвше же, иже бѣху о немъ, **бываемое**, рѣша سموу: Гдѣ аште оударилихъ ножемъ? У јеванђелију у Мркишиној цркви штампаном: видѣвше иже бѣху о немъ **бываемое**, рѣше сѧ: гдѣ, аште оударилихъ ножемъ? У мисалу од год. 1483. видѣвше же си иже бѣху ш нимъ **бываемое** рѣше سموу: Господи аште оударилихъ ножи? У матици гласи то место: Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπον αὐτῷ, κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ? Као што видимо у свима је споменутим словенским јеванђелијима преведено ово место са свим верно а један је облик и ронски скован по грчком облику. Тај је ронски облик part. praes. pass. **бываемое**. Таквога облика не може имати глагол **бывати**. Part praes. pass. могу имати само глаголи транзитивни, као што се и у српском језику само могу градити облици и за part. praes. pass. од глагола транзитивних.

Место part. praes. pass. **бываемое** треба на споменутом месту да стоји part. praes. act. **бывающие**, па у никољском јеванђелију заиста тако и гласи: видѣвше же, иже бѣху о немъ, **бывающие**, рѣше سموу: Господи, аште оударилихъ ножемъ? Дакле у никољском јеванђелију преведено је ово место боље него у свима споменутим јеванђелијима, јер у њему не долази онаки облик, који је начињен против природе словенскога језика. **Бываемое** не ваља. Таквога облика не би требало да има у словенској књизи. **Бывающие** је облик добар. То је part. praes. act., али и он не одговара грчком part. fut., као што се види из овога примера. Зато морамо овде **бывающие** превести „шта ће бити“, а не „шта бива“, јер part. fut. у словенском нема. Овде се мора **бывающие** узети као да је перфективан глагол, јер перфективних глагола part. praes. значи што у грчком part. fut. Место **бывающие** још боље би било дакле **вѣдѣщие**, јер то би потпуно одговарало грчком ἐσόμενος — futurus, пошто је од **вѣдѣщие** основа перфективна.

Карловци.

Јов. Живановић.

ОДГОВОР КРИТИЧАРУ „КРАТКОГА ТИПИКА“.

У 15. и 16. бр. „Срп. Сиона“ од о. год. подигао се неки Ј. Д. са свом силом свога критичарекога знања на мој „Кратки Типик“, те изнаша пред читаоце неке погрјешке, које се, најстрожије узето, не могу погрјешкама назвати. И да није г. Ј. Д. истакнуо неке чињенице које јасно свједоче, да му нису ни најмање познате прилике, које су ме приморале, да напишем „Кратки типик“, заиста, као противник сваке полемике, ја му не бих одговарао, ма да је своја разглагољестија зално крокодилским сузама наводећи, да „Кратки типик“ има толико погрјешака, да их не може побројати, јер му је простор листа премален, те тако покушао завести читаоце, да мисле о мени и моме раду онако, како он мисли и суди. Но пошто г. Ј. Д. не наведе ни једне погрјешке, која би суштину ма кога правила кварила, пошто ми не изнесе нити претом показа ма једно правило, које би се противило учењу св. наше матере Цркве, а којим би се правилом они, којима је „Кр. Типик“ намијењен, на странпутицу завели, — не могу пропустити, а да не устанем у одбрану свога рада од тако дреког нападаја. Трудићу се да будем што краћи.

Да обори вриједност „Краткога типика“, г. Ј. Д. ставља нам за узор „Зборник“ и „Велику Катавасију“ пок. Д. Поповића. Ја особито цијеним књижевни рад пок. Д. Поповића, али, нека ми опрости блажена сјенка његова, кад се сад г. Ј. Д. позва на њега, морам без околишења истакнути, да у наведеним књигама има таквих стварних погрјешака, од којих, кад би се ма једна у „Кратком типик“ нашла, први би ме г. критичар као нарушиоца св. православља жигосао. Осим тога „Зборник“ је скуп, па га учитељски приправници због сиротиње не могу да набаве, а „Вел. Катавасија“ опет је тако оскудна у црквеним пјесмама, да ју ученици због те оскудности не ће да узимају.

Даље г. Ј. Д. вели, „да сам $\frac{3}{4}$ „Краткога типика“ свога позајмио из „Типика“ у „Зборнику“ Дим. Поповића. Господине критичару! Ако је то истина, што Ви велите, онда су $\frac{3}{4}$ „Краткога типика“ врло добре, јер су по Вашој тврдњи преписане из „Зборника“ „који ће још дуго остати путевођа на срп. језику за све оне, који га у требају“, — па на што онда плачџ, њ рудјаније, њ вџплъ мнџгъ над „Кратким типиком“?

А „да је „Кратком типик“ најбоље мјесто уз зборнике за појање“ држим, да сте тиме изrekli само своје мнијење; а да ли је исто оправдано, то је друга ствар.

Велите г. Ј. Д., „да је писац „Краткога типика“ врло мало пажње положио, да му књига буде оно, што је требала и за чим је тежила“, — па навађате захтјеве, „на које при писању школске књиге ваља пазити“. На ово сте требали надовезати „по Вашем субјективном увјерењу“, јер како видим, из Вас не говори објективност, по што се хватате и за сламку да се не утоните, и приговарате самој ствари и у ономе, што у истину не стоји. Но quot homines, tot sententiae; па тако је и овдје. Нека Вам буде то весеље! О системи и методу имали су изрећи своју они, од којих је зависио живот „Кратког типика“; а што се тиче „темељног познавања предмета“, — не наведосте нам ни једног правила, којим би се рушило моје знање правила црквеног. Прелистајте књиге, које нам на углед износите, па их сравните са „Кратким типиком“, па реците „ни по бабу ни по стричевима“, гдје се налазе такве погрјешке, које кваре садржај књиге „којом нисте ради, да се младим људима намет затуњује и задаћа отештава“, — које би дакле младе људе на пут проти учењу св. наше цркве навести могле!

Врло сам добро знао, за кога пишем „Кратки типик“, па кад би и Ви знали, да често ступају у учитељску школу и такви ученици, који, кад полажу пријамни испит, не могу да се сјете, кад су последњи пут као ђаци били у својој св. цркви; кад би Ви знали, да такви ученици не знају ни мало „Господи помилуј“, а уз то не знају ни читати црквене књиге, већ се мора почети са „букваром“, — кад би Ви, велим, све то знали, не би ми никако могли подметати сумњу, „да нисам имао на уму ни дотични предмет, ни ученике, који ће га учити“. Оваке ученике приправити, да буду за пијевницом „своји“, да знаду сваки покрет свештеников, да као појци не погрјеше проти правилу црквеном, — није лаг посао. Дати таким ученицима у руке књигу, која има сјасет правила, која је може бити два и три пут дебља од „Краткога типика“, не смије се, већ им се мора дати уцбеник што једноставнији, краћи, али уз то што је могуће потпунији, према потребама њиховим,

из кога би се уџбеника упутили и научили, како и гдје се које правило у разним случајевима употријебити може. Радећи сво већ неколико година као катихета увјерио сам се, да друкчије не може нити смије бити. Наравски, да је „Кратки типик“ за народ дољњих крајева у опће а за свештенике посебице премале, али за учитељске приправнике и у опће за оне, који имају да науче црквено правило толико, колико се од њих захтјевати може, довољан је „Кратки типик“.

А што вели г. Ј. Д., да се је „конкретним примјерима увјерио, да приправници морају себи биљешке да праве,“ тиме показује, да му школски рад није ни мало познат. Нема тога уџбеника, у који не би ученик штогод прибиљежио од предавања учитељева, па ма да је сам учитељ аутор једног или другог уџбеника, увијек се мора нешто надписивати; јер жалостан би био онај учитељ, који би узевши ма и своју књигу у руку говорио од ријечи до ријечи оно, што је у њој. Биљешке се међу у сваку књигу. — Погреб и парастос и могао је и није могао ући у „Кратки типик.“ Прво би било по жељи г. Ј. Д., а друго по искуству моме. Парастос и погреб обавља учитељ или у опће појац са свештеником стојећи раме уз раме, те учитељ увијек држи лијеву страну, т. ј. ријетко да почиње коју пјесму први, већ увијек за свештеником, појући обојица из једне књиге. Није могуће да свештеник не би хтио показати учитељу или појцу, шта има да поји. А најпослије и парастос и погреб тако су лаки и једноставни, да не треба посебног правила за то, а учитељским приправницима покаже се то и упуте се практички, док су још у школи.

Једино, што ће читаоцу „Краткога типика“ пасти у очи јест то, што се предговор не слаже са подјелом књиге, а и у подјели изостало је једно слово, те тако цијела подјела друкчије испада. Но та једина формална погрјешка, за коју се не могу ни данас доислити, како ми се поткрала, не може бити узроком, да г. Ј. Д. износи на бубањ „Кратки типик“ као књигу, којом се „младим људима, који се уче мислити, памет затупљује и задаћа отештава.“ Нико није крив г. Ј. Д., што не може да схвати и разумије ни дефиниције „Кратког типика.“ Туђој ограничениости, плиткоумности, неразвијености не може бити крив „Кратки типик.“

Што г. Ј. Д. спомиње „методику“, па навађа нека правила „која би могла у извјесним

случајевима као опћа послужити, а писац „типика“ меће их под линију или их дијели на 2, 3 и 5 правила“, увјерен сам, да ће сваки, који ијоле пажљиво прочита ред и начин, којим су изложена како поједина тако и сва правила у опће, једно за другим, — најприје најједноставнија, за тим комплициранија и т. д., — лако увидити зловну навалу на „Кратки типик“, а само за то, што г. Ј. Д. не ће нити је кадар да схвати строго поступност у излагању тих правила.

Предалеко би ме одвело, а нисам рад ни да читаоце морим побјањем навале г. Ј. Д., који ме обиједи „неконсеквенцијом“ у терминима, за које још ни данас није одређено позитивно, којих термина треба да се држимо, већ само упозоравам штоване читаоце овога листа, да међу погрјешкама, које је г. Ј. Д. под рубриком „о неконсеквенцији у терминима“ навео, има погрјешака штампарских, случајних, па и таквих које не стоје, јер се г. критичар пребацио видећи у моме оку трун а у своме не види брвна; а што је најглавније, да се не мало све погрјешке језичне, црквенога текста, назива појединих недјеља, а к томе још на жалост и погрјешке проти црквеном правилу, — којих хвала милом Богу у „Кратком типик“ нема, — налазе у „Збор.“ и „Вел. Катав.“, које ми је г. Ј. Д. одмах у почетку своје критике за узор ставио, и из којих сам ја, по његовој смјелој тврдњи $\frac{1}{4}$ „Крат. типика“, позајмио, — а које никако не стоји.

Да је „Кратки типик“ угледао свијета онда, кад сам га написао, увјерен сам, да би и сам г. Ј. Д. друкчије о њему судио, и да би све оне погрјешке, ако их здрав разум за погрјешке сматра, биле незнатне, — али јер се то догодило данас, знам врло добро, за што се тражи длака у јајету, за што се кроз микроскоп гледа сваки потез, свака тачка и запета, свако слово, ријеч, ред и т. д. Међу тим, мислио г. Ј. Д. о „Кратком типик“ што му драго, тврдо вјерујем, да његови приговори нису кадри побити цијене „Краткога типика“, јер се „у њему није опазило ништа, што би се начелно противило уставу црквеном и да одговара својој намјени, т. ј. да буде уџбеник за приправнике учитељске“.

Sapienti sat.

У Загребу на појутарје св. Ђурђа 1892.

Јован Петровић,
кр. проф. и катихета.

КЊИЖЕВНЕ ОЦЕНЕ.

Приказ Грбићевог дела „Карловчко Владичанство“ у руском часопису „Славянское Обозрѣніе“.

Орган Петроградског благотворителног Общества, „Славянское Обозрѣніе“, донело је у овогодишњој јануарској својој свесци приказ I. и II. књиге Грбићеве „Карловачко Владичанство“. Приказ тај написао је професор И. С. Палмов, који се о труду Грбићевом изражава врло похвално. Пошто приказ овај служи на част и дику врлом и вредном писцу „Карловачког владичанства“, с којим се целокупно свештенство наше и обострани народ наш српски с правом поносити може, вредно је, да и читаоци овог часописа, који немају прилике читати „Слав. Обозрѣніе“, прочитају исти ма и у верном српском преводу, који сам ја за читаоце овог часописа приуговорио.

Приказ тај гласи:

„Манојло Грбић. Карловачко владичанство. Прилог к историји српске православне цркве. Књ. I. (XV. + 318. стр.) и књ. II. (332. стр.). У Карловцу 1891.“

Српска литература није богата делима и у опште издањима, која се специјално односе на историјску судбу местне православне цркве. Све што је у овом предмету на српском језику до сада писано, ограничено је на малени број појединих издања, као н. пр. житија српских свитеља, разних документних извора (хрисовула, граматѣ и т. д.) и у опште прилога за историју српске цркве и народа, тако исто и монографија и чланака, који су понајвише одштампани (ако и не искључиво) у српским издањима „Гласнику српског ученог друштва“ (I-ог и II-ог од.), „Гласу“ срп. кр. академије у Београду, „Летопису Матице Српске“, „Српском Далматинском Магазину“, а делимично у загребачким хрватским издањима „Radu“, у „Starinama“, а делимично опет и у специјалним српским духовним часописима: „Гласу Истине“, „Босанско-Херцеговачком Источнику“, „Веснику Српске Цркве“ и др. Но сав тај материјал, који је многим истраживањима по српској историји на језику руском а понешто и немачком знатно допуњен, ни из далека није исцрпао сва питања српске историје а понаособ историје српске цркве. У том погледу биће у напредак научног рада много: а неопходно је даље помњивије, систематско прибирање материјала и

научно уређење тога материјала. По томе ми не можемо пропустити а да не поздравимо и сами скромни покушај у том погледу, а још већма такав огроман и врло користан труд, какав нам представља горе поменуто дело, чији наслов горе исписаемо.

Дело то, још недовршено, угледало света тек у две књиге, садржи у себи црквену историју, или по речима пишчевим „прилог историји“ православног горњокарловачког владичанства (које писац просто назива карловачким, разликујући га од карловачке митрополије) на австријској државној територији, коју Срби задуго до пресељења у ове земље српског патријарха Арсенија Чарнојевића III. (при концу 17. века) населише највише под притиском турских освајања на балканском полуострву. Обзор историјских догађаја у поменуте две књиге доведен је тек до 1784. год. а даља историја горњокарловачког владичанства биће изложена, како писац вели, у III. књизи. У I. разделу I. књиге говори писац о том, како су и када дошли и доселили се православни Срби у пределе горњокарловачког владичанства, које је заузимало територију пређашње „Карловачке Крајине“ и „Банске Крајине“ заједно с градовима Сењом, Реком и Третом и другим деловима покрајинских северозападних српских насељења у Карловцу, Жумберку, штавише и у словинској Крајини и даље, т. ј. сву ту територију, која је по најновијем политичко-административном устројству земаља австроугарских подељена на личко-крбавску и модрушко-речку а понешто и загребачку и др. жупаније. А у II. разделу ове књиге почиње се нарочито излагање црквено-историјске судбине православне цркве и народа на горе означеној територији. У том разделу и у целом садржају II. књиге саопштио је писац у историјско-хронолошком поретку (почевши од II. половине XV. и XVI. в.) врло занимљиве податке о живом настојању пресељених Срба да непромењено сачувају своју православну веру у виду нарочито тих непријатељских одношаја, које им је показивало местно латинско свештенство, подбуњивано Римом и потпомагано австријско-немачком владом и местним хрватским племством. Даље се говори о устројству манастира Хрмња, Моштанице, Гомирја, Марче и о важности њиховој у историји местне православне цркве, о организацији православних срп-

ских епархија по пресељењу у ове крајеве у год. 1690. пећског патријарха Арсенија Чарнојевића III., понешто о уређењу карловачко-зринопољског владичанства и о првом његовом владици митрополиту Атанасији Љубојевићу (1696.—1712.) о подели тога владичанства на карловачко и костајничко (1713. г.), о времену, кад су карловачким владичанством управљале владике: Данило Љуботиња (1713.—1739.), Павле Ненадовић (1744.—1749.), Данило Јакшић (од 4. нов. 1751. до 27. јан. 1771.), Јосиф Стојановић (од 4. нов. 1771. до 30. јуна 1774.) и администратор владичанства Алексеје Гавриловић (од 1772. до маја 1775.) и напослетку владика Петар Петровић (од 1. нов. 1774. до 26. јан. 1784.). Осим тога, у II. књ. има спомена и о српско-православним владикама, који управљаху костајничким (од 1713. до 1750.) и костајничко-северинским владичанством (од 1750.—1771.). При историјском излагању свију тих подробности писац се природно дотиче и оних запрека, с којима се досељеници Срби мораше сукобити и водити борбу, борбу с е новим суседима и заповедницима. То је пре свега била борба са суседним (загребачким, подрушким, сељским и др.) латинским „бишкупима“ и унијом, која се настојањем ових последњих а уз припомоћ австријске владе почела распрострањавати скоро одмах у почетку, чим су се православни Срби доселили у нову отаџбину, а особито од времена, како је манастир Марча у почетку XVII. века постала столицом унијатских владика, но које није признавало местно српско-православно житељство. Но дело уније насилним се начином све даље распрострањавало: с латинизаторима је водио борбу владика Љуботиња; а после његове смрти душмани православаља дотераше дотле, да су на време силом потчинили православна владичанства карлштатско и костајничко унијатском епископу Теофилу Пашићу (1739.—1744.), но који до скора беше свргнут са столице баш од самих својих пређашњих патрона, те 1755. бачен у тамницу у Лавову, откуда побеже у Русију, тајећи овде да је унијат. Но и после тога не оставише латински бишкupi и унијати православни народ у миру: против истих водеше православни Срби неједнаку борбу при владици Данилу Јакшићу (1651. и 1764.) и даље, борбу, која се у то време свршила жумберачком унијом.

Осим тога православни Срби и њихови јерарси мораше имати жива учешћа у оноштој

српској заштити права и привилегија, која им даде австријски император, али која су им — као што се видело — давана само у тешка по државу са стране њених непријатеља — особито Турака — времена, а та права ограничавала су им се одмах, чим би прошла та кобна времена и минула крајња потреба храбрих српских граничара. О том се доста потанко говори у тој књизи а при том у свези у опште с историјом одношаја Австрије према целом српском народу, кога је она с извесним правима и са поделом извесних привилегија примила у своје опустеле земље тако, да садржај целе књиге садржи историју не само јужних Срба горњо-карловачког владичанства, него се дотиче судбе православних Срба у опште у пределима Австрије скоро до коња XVIII. века. При том писац не заборавља ни тих историјских факата, који карактеришу улогу Русије као покровитељице и заштитнице Срба, која је Србе новчано потпомагала, снабдевала их црквеним књигама и утварима и која им указиваше своје дипломатско заступство у времену њихових невоља и горких искушења и т. д. У I. књизи налазе се и епизодски уметнуте потанкости о почетку и организацији православних српских и грчких општина у Тријесту, Реци, и др., говори се о њиховом оригиналном устројству, у ком превлађује световни трговачко-обртнички елемент над јерархијом у делима црквеног господарства и управе. На свршетку II. књиге приложене су: а.) позната Деклараторија од 16. јула 1779. (Rescriptum Declaratorium Slyricae nationis Марије Терезије; б.) такозвана „Консисторијална Система“ од 5. априла (25. марта) 1872. г. и др.

У опште многе врло занимљиве историјске потанкости овога дела, које су из раније можда познате специјалистама, знатно су сада попуњене новим подацима, које је писац извадио из карлштатске консисторијалне архиве и других приватних рукописних зборника (н. пр. из зборника хрватског родољуба и књижевника Радослава Љопашића) и по том је оно постало врло користан зборник „прилога“ (као што сам писац скромно назива свој труд), који су толико нужни за састав целокупне историје православне српске цркве, а покрај тога и врло поучни за савременике у обзир данашњег положаја православних Срба у Австроугарској и одношаја ове последње према Српству ван њених граница. Нужно је само приметити, да су при строго фактичном садржају

књиге сасвим излишне полемичке примедбе у публицистичком тону (као н. пр.: „Удружи се лукава Грчадија са невијерном Бугаријом, да се освете рањеном Србину“, т. ј. после укинућа пећке патријаршије у год. 1463. и после потчињења њених епархија бугарекој — охридској архиепископији — патријаршији и др. См. I. књ. стр. 166.); излишно је такођер често напомињање читатељу о поданичкој верности австроугарских Срба бечкој централној влади и др. Но свакако

врло користан твуд пишчев, који је он зачео с благословом покојног горњокарловачког владике Теофана Живковића, при дубокој личној љубави и похвалном научном интересу према историјским судбама православног Српства, заслужује пажњу не само једних Срба, но и свију оних, који се интересују судбом тога у истину многонапаћенога народа у Австроугарској.“

Чепин, 1892.

Свештеник Л. Богдановић.

Л И С Т А К.

БЕЛЕШКЕ.

— (Окружница Његове Светости г. Патријарха Георгија високопреосв. г. г. Епископима у ствари свештеничког удружења.) На радост пријатеља удружењу, можемо данас саопштити врло значајну вест у корист удружења свештеничког. Његова Светост г. Патријарх Георгије одаолао је ви преосв. г. г. Епископима окружницу у ствари свешт. удружења, у којој им саопштава, да је на дотичну молбу свога свештенства „одобрио и благословио, да може приступити припремном раду за остварење свешт. удружења“, те да је услед тога одржан ужи свештенички збор, обоега реда, 23. марта у Карловцима, и донесен у седници његовој „нацрт правила“, штампан у нарочитом прилогу уз 14. бр. „Срп. Сиона“.

Из „нацрта правила“ благоизволела је Његова Светост — како то Његова окружница сведочи — стећи уверење, „да се свештенство у најбољој цели и намери хоће да удружи; да ставља себи за решавање такве задатке, од којих би наша црква, а с њоме и свештенство и народ несумњиве користи могли имати“, на пољу религијозно-моралном, црквене управе и организације автономне, цркв. књижевности, па и саме дисциплине у свештенству, која би се огледала у спољашњим појавама живота његовог, и у „јединству мисли, рада и тежња удруженог, сложног, на рад спремног и свесног свештенства“, које би се имало опет огледати у целокупном његовом деловању, а посведочавати у повољним резултатима тога деловања и у цркви, и у народу, и у свештенству, и у књижевности, и у црквеној управи и т. д.

Са нагласком се у окружници Његове Све-

тости истиче и прима она нежна пажња свештенства према св. Архијер. Синоду и преосв. Епископату, као и тежња за складним односима с Њиме и очинским закриљем Његовим, која је тежња и пажња свога прецизног и потпуног израза добила у „нацрту правила“, а искреност и сталност, које ће свештенство и својим радом увек потврдити.

После ових рефлексива и повољних изјава о удружењу свештеничком, а „у пуном уверењу, да ће мисао о свешт. удружењу и у преосв. Епископату наћи своје пријатеље и покровитеље“, те ради што скоријег реализовања свешт. удружења Његова Светост предлаже ви преосв. г. г. Епископима, да у својим Епархијама у корист остварења свешт. удружења учине оно, што је Он учинио у својима. —

Слабе су наше речи, којима би за сада могли одати достојну захвалу високој и отвореној а усрдној предусретљивости и потпори Његове Светости, којом је примио и којом жели да омогући остварење мисли удружења свештеничког у нашој Митрополији.

Његова ера, Његово патријаршаштвовање исписале у историји нашег народа и цркве оностране, многа значајна, монументална и историјска живота — дела, међу којима ће без сумње светлити важност и резултатима својим и свештеничко удружење наше.

Дај Боже нашем Светом Патријарху Георгију, да дочека те резултате, те да му се родољубиво срце српско и побожна душа православна узможе радовати и наслађивати у тим и таквим резултатима!

— (Нови зворнички митрополит у Босни.) За зворничког епископа и митрополита са седиштем

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Досе ој Тузли изабрао је св. синод цариградски Николу Мандића, архимандрита манастира Гомирја у горњо-карловачкој епархији. Избор тај потврдило је Његово Величанство, цар и краљ аустро-угарски. Нови епископ Мандић родом је из Горњег Грачца у Лици. Има му сада око педесет година. Богословију је свршио у Плашком. Био је најпре парох у свом родном месту, а за тим у Госпићу, те је добио и наслов протопресвитерски. Био је пређе биран за посланика на наш народно-црквени сабор. Осим тога био је земаљски заступник на хрватском и угарском државном сабору. Изгубивши жену и децу ступио је пре годину дана у монашки чин и постао је архимандрит манастира Гомирја. А сада је ето постављен за епископа зворничког у Босни на место пређашњег митрополита Дионисија Илијевића.

— (Извештај о раду горњо-карловачке епарх. консисторијалне сједнице) држане у Плашком дне 30. априла о. г. под председништвом високопреосвећеног господина епископа Михаила. Пошто су новоизабрани чланови Мојсије Мајсторовић и Јово Трбојевић прописану заклетву положили, отвара Његово Високопреосвећенство сједницу, те особитим сажаљењем јавља, да је Његова Екцеленција Будимски Епископ Арсеније Стојковић дне 29. марта у Будиму умрљо, и позива чланове епарх. управе, да по могућству дне 2./14. маја у овомјестну цркву дођу, када ће он литургију и парастос за њега држати. — Читају се парбени акти бившег јеромонаха и привременог консисторијалног биљежника Уроша Пејића, који се из свештеничког сословија коначно брише, и на двије године од цркве одлучује. — Одређују се: Ђакон Раде Кокотовић за капелана у Плашки; свр. богослов Јован Решковић за капелана у Петрињу; а капелан Душан Малобабић из Петриње за администратора у Требиње; свр. богослов Стојан Савић за администратора у Бухачу, а Вујаклија за личног капелана у Радовницу, и то све са 1. јулом по нов. кал. — На даље одређени су президијално: Капелан Шарац с' капеланије Вељунске у Клокоч, повјеривши му уједно привремену администрацију парохије Кретињске, ће га у то звању парох Мајсторовић увести има; новорукоположени свештеник Машвић за личног капелана у Бунић. — Некоји жители експониране капеланије у Тишковцу, моле посебног свештеника; — одбија се ради оску-

дице свештенства. — Прото Беговић иште личног помоћника; — одбија се због оскудице свештенства и док се дотичном капелану плаћа барем од 500 фор. не обезбједи. — На парохију Четвртковачку компетовао је само тамошњи администратор Родољуб Пајић; — упитати црквену опшину да ли га за својег пароха прима, а за консист. повјереника тамо одређује се прото Кукић. — На новоустројену парохију у Врелу код Коренице, компетовали су парох Дане Кнежевић и тамошњи администратор Оклобичија; — одређује се избор, а за консист. повјереника парох петровоселски Јово Трбојевић. — Администратор Боројевићке парохије Вурдеља компетује на парохију Ердутску у Архидијезези, што му се дозвољава. — Јеромонах Методија Милојевића опоменути, да на мјесто својег новог опредјељења у Јасенак одмах иде или да љичничку свједочбу поднесе, а Жуначку капеланију нека надлежни прото новорукоположеном свештенику Младену Остојићу формално преда. — Администратор Заложнички Данило Рајачић тужи се, да нема парохијалног стана, а и матрикули да су у великом напреду; — одређено да му црквена општина годишње 150 фор. станарине даје, а матрикуле да по могућству надопуни. — Парох Миливој Грбић као консист. повјереник јавља, да је за пароха у Средњој Гори једногласно изабран тамошњи администратор Јандрија Мидић; — избор се потврђује. — Намјестник Петар Грба извјештава о избору проте у Војнићу; — ријешено, избор због крупне формалне погрешке обновити, а усљед тужбе капелана Дјакковића, против пароха Малобабића одредити г. г. проту Живковића и пароха Мајсторовића да на лицу мјеста ствар извиде. — Св. Патријарх иште акта гледе ствари адвоката Пауковића; — поднијети их. — Прото Прица моли, да се пароху Блатушком даде подвоз за катихизацију; — ријешено, умолити кр. земаљ. владу да уреди, да му политична општина подвоз редовно доставља, или му новчану одштету за то даје. — Парох Миле Поповић тужи се, да му пол. општина за катихизирање у Старомеслу подвоза не даје; — ријешено умолити кр. зем. владу да опшину присили, да му ил подвоз редовно, ил саразмјерну новчану одштету за то даје. — Парох Будачки Кнежевић, подноси молбу за новчану потпору и бесплатно купање у Топуском; — упитати га, да своју молбу по изданом за то циркулару преустроји. — Више свештеника подна-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

шају своје молбе за подијељење новчане потпоре из земаљских средстава, од којих су некоји за-служнији и сиромашнији препоручени. — Бивши манастирски ђак Никола Кукић моли, да му се његова свједочба изда, која се овђе у архиви налази; — ријешено, исту му издати. — Парох Стефан Ножанић моли да се укине онострано ријешење, којим му је управа парохије одузета; — одбија се и закључује, ставити га под надзор. — Исти парох јавља да су некоји парохијани из његова стана матрикуларне протоколе покрали; — одређен прото Кукић да то извиди. — Вељунски парох Никола Мајсторовић моли да му се дозначи капеланска плаћа за време од кад је његов капелан од њега премјештен; — писати кр. зем. влади да му исту дозначи. — Гајо Мркшић са другови подноси уток, против оностраној осуди да плати неке истражне трошкове; — ријешено, поднијети тај уток М. Ц. Савјету. — Пароси Јован Богдановић и Петар Крајиновић ишту администрацију Госпићке парохије; — одбијају се, пошто је администрација, до ријешења саборског гледе те ствари, попуњена. — Рјешавају се некоје брачне парнице које се у прописаној за то процедури за један град даље помичу. — За тим је Његово Високо-преовештенство предложило: опоменути некоје проте да списанија одмах поднесу; — да се обнови и тачно извршава већ издана наредба гледе подучавања младежи у науци хришћанској; — да се изда правило при саборном служењу свештеника; — да се обнови наредба и опомене свештенство да марљивије похађа црквене зборове; — да окружне проте само уз дозволу Епископа подручно свештенство на какав заједнички састанак позивљу, а записник о њиховом договору своједобно дијецезану поднесу. — Ријешено је до 70 разних предмета.

ЧИТУЉА.

— († Бранко Познановић) парох негославачки, преставио се 20. априла о. год. у Осеку код својих родитеља.

Покојни Бранко родио се у Осеку 24. децембра 1864. од оца Совре, трговца, и матере Ане, који су и данас живи и који ову преголему тугу морадоше дочекати. Гимназијске науке слушао је у месту свога рођења од 1875—6. до 1882—3. а богословске пак у Сремским Карловцима од 1883—4. до 1886—7. По свршеним бо-

гословским наукама оженио се из Сомбора. Блаженопочивши владика бачки, Василијан Петровић, рукоположио је Бранка у Новоме Саду и то за ђакона први дан Ускрса (24. априла), а за пресвитера други дан Ускрса (25. априла) 1888. год. Тада је неко време провео у Карлорцима ради већбања у свештено-дејствима, а по том добио у администрацију Петровце у Срему, којом је парохијом администрирао до 8. фебруара 1889. Одавде се пресели у Негославце, јер је 29. децембра 1888. на његову молбу консисторијално закључен за администратора те парохије. Црквена општина негославачка заволи га, те га одмах те године 29. јула за свога пароха изабере, те потврђен консисторијално, буде 14. октобра 1890. као такав од преч. г. проте среза вуковарског, као консисторијалног повереника, свечано инсталиран.

Покојник не беше баш крпког телесног здравља. У лањској години чешће је боловао, е тога мораде за љубав свога нарушенога здравља јесенас походити и Абацију, где се је заиста и опоравио, но вратив се у Негославце, које због тога, што не имаше измене у служби, а које опет због незгодне прошле зиме, по ново се боли. Он се сиромашима отимао, храбрио се и служио своју паству — што но реч — даже до издыхања. Цветне недеље о. г. дође у Осек оцу и матери, надајући се, да ће ту уживајући мира и покоја а при том имајући при руци доктора и апотеку, наћи лека своме нарушеном здрављу. Али воља божја хтеде другчије. Њега покоси немила смрт у цвету младости му — у 28. години живота.

Погреб његов беше величанствен. У осечкој цркви опојаше његове земне остатке 5 свештеника: Прота Лазар Поповић, парох белобрдски Миша Велендерић, парох тењски Милан Папрић, администратор чепински Лазар Богдановић, и парох даљски Душан Магарашевић. У цркви при опелу у кратком говору опростио се с њим друг његов из детињства, администратор чепински, Лазар Богдановић. До хладног гроба његовог одиратила га је силесија грађанства осечког, што се може сматрати знаком, у каквом је поштовању Бранко у свом родном месту био.

Покојни поп-Бранко беше добар и ваљан свештеник, па тек што је почео својеки да дела у винограду Господњем, тек што је почео цркву своју снабдевати са нужним црквеним утварима, уграби га немила смрт.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Као вредном делатељу у винограду Господњем рецимо му: Бранко, покој ти твојој доброј души и лака ти црна земљица била! — α —

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Василија Бугарска („Мајка-Вака“), становница врдничка, поклонила је врдничкој срп. прав. цркви целокупни свештенички орнат са свима припадностима, врло леп и скупоцен, — осим тога и једну кадионицу од кина-сребра, — на којим даровима нека је јавна хвала и искрена благодарност добродушној дароватељи.

У име цркв. одбора срп. прав. цркв. општине у Врднику:

Илија Кретић,
председник.

Павле Милин,
свештеник.

О Г Л А С И.

СТЕЧАЈ.

53, 1—1

На основу закључка цркв. општине оросламошке а с одобрењем славног Епарх. Административног одбора Темишварског, расписује се дражба на мањак, која ће се 21. маја (2. јуна) т. г. у 2 сата после подне у српској школи ради оправке св. цркве одржати. Посао заједно са материјалом процењен је од стране стручњака у 1759 фор. 67 нов. авр. — на коју се стручњаци учтиво позивају. —

Сваки лицитант дужан је у име пишманлука 10 % положити. —

Из ванредне скупштинске седнице држане у Оросламошу $\frac{3}{15}$. маја 1892.

Јован Максимовић
перовођа

Миливој Милошевић
парох-председник.

Е. 507.
Г. 117.

ЕДИКТ.

49, 2—3

Софија Боборон рођена Лазић из Јасенове, сада у Дупљаји станујућа, подигла је против супруга свог Василија Боборона, негда трговца у Баваништу, код овог духовног суда тужбу, тражећи, да се брак њен, што је пре 11 година муж злобно оставио и у свет одгумарио, коначно разведе.

Оптужени се услед тога овим позива, да у року од шест месеци овоме суду место свог пребивања пријави, јер у противном случају, решиће се ова бракоразводна парница и без њега сходно прописима постојећег и важећег закона.

Из седнице епарх. консисторије у Вршцу, 27. априла (9. маја) 1892. држане.

ОГЛАС ДРАЖБЕ

52, 1—2

На основу скупштинског закључка српске православне цркв. шк. општине, — а услед одобрења слав. епарх. управе у Темишвару расписује се минуендо дражба на дан 31. маја (12. јуна) 1892 год. у 2 часа по подне ради подизања торња на ов. срп. правос. цркви.

За дунђерски посао	1290 фор.
За ковачки посао	75 „
За казанџијски посао }	2197 „
За златареки посао }	
Свега	3562 фор.

Уз следеће услове:

да је подузимач обвезан са 10% — за рад добивеног новца — гарантовати за доброту торња кроз 3 год.;

да је обвезан — од за рад добивеног новца — $1\frac{1}{2}\%$ уступити стручном прегледаоцу.

Општина задржава право поверења посла.

Ближа условља могу се дознати на дан дражде.

У Срп. Елемиру у 6. маја 1892. год.

Председништво.

СТЕЧАЈ.

55, 1—3

На Кетфељској срп. основној мешовитој школи има се стално попунити учитељско место, са којим је скопчана следећа плата: 400 фор. а. вр. у готовом новцу, 4 ланца ораће земље, на коју учитељ порцију плаћа, у име паушала 10 фор., у име огрева 3 хвата тврдих дрва и 3 хвата сламе, од погребца где позван буде 1 фор.; — осим тога слободан стан у школској згради и баншта.

Учитељ је дужан све законом прописане предмете предавати, децу појању поучавати, у цркви за десном певницом појати и перовођеке дужности бесплатно вршити.

Компетенти имају доказати да су православни Срби, оспособљени учитељи и да су испит из мађарског језика положили. Новоизабрани учитељ наступиће своје звање почетком идуће школ. год. Рок стечају траје до Петрова дана, ког ће се дана и избор обавити.

Из редовне седнице срп. прав. школског одбора, држане у Кетфељу 8-ог маја 1892 год.

Светозар С. Ајваз
перовођа.

Васа Фемић,
председник.

СТЕЧАЈ.

45, 3—3

На упражњено место пароха у Суботишту, са платом V. разреда, овим се стечај отвара.

Који желе место то добити, имају своје ваљано уређене молбенице, ако су из стране епархије путем своје надлежне консисторије, иначе путем надлежног им протопресвитера до конца маја о. г. овамо поднети.

Из седнице консисторијалне у Карловци 21. априла (3. маја) 1892. држане.

Архидијезална Консисторија.

СТЕЧАЈ.

46, 3-3

У каначкој срп. вероисповедној мешовитој школи има се стално попунити учитељско место.

Приходи су:

1.) 300 фор. које учитељ у месечним ратама прима.

2.) 4 ланца ораће земље, на коју учитељ порезу плаћа и једна башта (600 □ хвати) изван села.

3.) Два хвата тврдих дрва и сламе колико је за школу потребно. За пероводство добија учитељ 15 фор., а за паушал 5 фор. Од великога ће погребом добити 1 фор. а од малог 50 новч. Стан има у школској згради.

На ово место могу компетовати само потпуно квалификовани и који су испит из мађарског језика положили. Дужности су школском уредбом прописане.

Молбенице, добро инструјиране, треба слати на председника школ. одбора. Рок стечају истиче за шест недеља од првога уврштења у овоме листу, а изабрани ће учитељ своје звање напусти почетком идуће школ. године. Избор ће се на Петров дан обавити.

Из седнице школ. одбора држаног у Канаку 23. априла 1892. год.

Иван Крстић,
председник школ. одбора.

СТЕЧАЈ

50, 2-3

на упражњено учитељско место при српској вероисповедној школи у Шиклошу (Барања).

Годишња плата је 500 фор. из црквено-општинеке благајне, која се месечно у напред издаје, и 21 фор. из варошке касе у име тако зване шегртске школе. Осим тога слободан стан са 2 собе и кујном, мала кујнска башта и 3 хвата тврдих дрва за огрев. Од великог укопа и паретоса по 1 фор., а од венчанице и малог укопа по 50 новчића.

Дужност је учитељу осим предавања прописаних предмета у свакидањој и повторној школи, и појања у цркви и ван цркве, још и прилежно обучавање деце у црквеном појању, и вођење пера у општинским седницама.

Компетовати могу само оспособљени учитељи, који су испит из мађарског језика положили.

„Српски Сион“

излази сваке недеље на великом табаку.

Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожита у Београду.

Поједини бројеви стају 10 новчића.

Рок стечају је 25. мај. Молбенице са сведожбама нека се на потписани црквено-школски одбор упуте.

Из седнице црквено-школског одбора у Шиклошу 26. априла 1892. год. држане.

Председништво.

ЗА Г. Г. СВЕШТЕНИКЕ

препоручујем врло финих и добрих

ШЕШИРА И ЂЕЛЕПУША

са разним најсолиднијим ценама, брзом и тачном послугом. Поруке са стране такођер обављам и шаљем с платом у натов (Nachnahme). Молећи за многобројну посету

С поштовањем

Петар Маркуш, шеширџија

пређе А. Јекић и Маркуш

у кући госп. Николића бр. 16. на главној пијаци
54, 1-3
У НОВОМ САДУ.

РУСАЊА

42, 3-6

БЛАТНО КУПАТИЛО У МЕЛЕНЦИ

(у торонталској жупанији, жељезничка станица)

отвара се 1. (13.) маја и траје до 3. (15.) септембра.

Ово купатило препоручује се свима онима који пате: од шкрочула и отечених жлезда, од реуматизма и костобоље, од тако зване неуралгије, од сваковрсних рана, отока у зглавцима, од свраба и других кожних болести и т. д.

Част је управном одбору штвов. посетиоце купатила и о томе известити, да се за доброг гостионичара побринуо.

За даље извешће ваља се обратити на

У Меленци, априла 1892.

Управни одбор купатила.

Наше пошт. претплатнике опомињемо и умољавамо, да нам новац што скорије пошљу — да не би принуђени били обустављати им лист.

АДМИНИСТРАЦИЈА „СРПСКОГ СИОНА“.

Претплата и огласи

шаљу се издавачкој српској књижари и штампарији **Браће М. Поповића** на главној пијаци, а рукописи уредништву „Срп. Сиона“ у Нови Сад. За огласе и објаве плаћа се по 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч.

Рукописи се не враћају.